

SPIS TREŚCI

WSTĘP	9
--------------------	----------

Rozdział 1

STRUKTURA POLITYCZNA, NARODOWOŚCIOWA, RELIGIJNA I SPOŁECZNA POGRANICZA ŚLĄSKA I GALICJI NA PRZEŁOMIE XIX I XX WIEKU	19
1.1. Powiaty bielski i bialski w strukturze administracyjnej monarchii austro-węgierskiej	19
1.1.1. Powiat bielski w strukturach administracyjnych Śląska Austriackiego	19
1.1.2. Powiat bialski w strukturach administracyjnych Galicji	21
1.2. Struktura ludnościowa pogranicza śląsko-galicyskiego	23
1.2.1. Struktura demograficzna powiatu bielskiego w l. 1880–1910 na tle Śląska Austriackiego i Cieszyńskiego	23
1.2.2. Położenie demograficzne powiatu bialskiego na tle Galicji	32
1.3. Zróżnicowanie wyznaniowe, narodowe i społeczne powiatu bielskiego i bialskiego	36
1.3.1. Struktura wyznaniowa pogranicza śląsko-galicyskiego na tle Śląska Cieszyńskiego i Galicji Zachodniej	36
1.3.2. Struktura narodowościowa powiatu bielskiego na tle Śląska Austriackiego i Cieszyńskiego	45
1.3.3. Struktura narodowościowa Białej i powiatu bialskiego na tle Galicji Zachodniej	55
1.3.4. Sytuacja ekonomiczna i społeczna w przemysłowym okręgu bielsko-bialskim na tle Śląska Austriackiego i Galicji	62
1.4. Próba syntezy	66

Rozdział 2

WYBORY DO PARLAMENTU WIEDENSKIEGO I SEJMU KRAJOWEGO W OPAWIE W POWIECIE BIELSKIM I BIELSKU W L. 1896–1911	68
2.1. Ogólna charakterystyka uwarunkowań funkcjonowania organów przedstawicielskich na Śląsku Cieszyńskim od Wiosny Ludów	68
2.1.1. Zasady prawa wyborczego w okresie konstytucyjnym w wyborach do landtagu opawskiego i parlamentu wiedeńskiego	68
2.1.2. Charakterystyka najważniejszych ugrupowań i partii politycznych działających na Śląsku przed I wojną światową	72
2.1.3. Wybory do Rady Państwa i sejmiku opawskiego w powiecie bielskim w l. 1848–1891	79

2.2. Wybory do Rady Państwa w latach 1897–1911	86
2.2.1. Między Polakami, Niemcami a socjalistami. Wybory parlamentarne w roku 1897	86
2.2.2. W obliczu rozłamu. Wybory w 1901 roku	96
2.2.3. W obliczu konfliktów w obozie polskim. Wybory w 1907 roku	108
2.2.4. W obawie przed Koźdoniem. Wybory w 1911 roku	123
2.3. Wybory do sejmiku opawskiego w latach 1896–1909	139
2.3.1. Potwierdzenie siły Polaków. Wybory do sejmiku opawskiego w roku 1896	139
2.3.2. Umacnianie wpływów polskich. Wybory do sejmiku opawskiego w 1902 roku	148
2.3.3. Polskość wykorzeniona? Wybory do sejmiku opawskiego w 1909 roku	152
2.4. Próba syntezy	163

Rozdział 3

STOSUNKI NARODOWOŚCIOWE I POLITYCZNE W BIAŁEJ I POWIECIE BIAŁSKIM W L. 1897–1914	168
3.1. Polacy i Niemcy w Białej na przełomie XIX i XX wieku	168
3.1.1. Stosunki polityczne i administracyjne w Białej w kontekście walki narodowościowej	168
3.1.2. Stosunki narodowościowe a religijne w białskiej parafii katolickiej	175
3.1.3. Stosunki narodowościowe a szkolne w Białej	178
3.1.4. Szanse rozwoju Białej jako ośrodka miejskiego w kontekście stosunków narodowościowych	181
3.2. Stosunki narodowościowe w powiecie białskim na przełomie XIX i XX wieku	183
3.2.1. Kwestie polityczne i administracyjne w powiecie w kontekście walki narodowościowej	183
3.2.2. Kościół jako pole konfliktów narodowościowych w Lipniku i Hałcnowie	189
3.2.3. Stosunki narodowościowe a szkolne w okolicach Białej	192
3.3. Dom Polski i jego działalność na pograniczu śląsko-galicyjskim w latach 1902–1914	194
3.3.1. Okoliczności powstania Domu Polskiego	194
3.3.2. Działalność narodowa i polityczna Domu Polskiego w latach 1902–1914	199
3.4. Wybory do Rady Państwa i sejmiku galicyjskiego w powiecie białskim w latach 1897–1913	204
3.4.1. Wybory do Rady Państwa w latach 1897 i 1901	204
3.4.2. Wybory do Rady Państwa w latach 1907 i 1911	210
3.4.3. Wybory do sejmiku galicyjskiego w l. 1901–1913	225
3.5. Próba syntezy	235

Rozdział 4

KU DECYDUJĄCYM ROZSTRZYGNIĘCIOM. LATA I WOJNY ŚWIATOWEJ

A KSZTAŁTOWANIE SIĘ PRZYSZŁOŚCI ŚLĄSKA CIESZYŃSKIEGO

I GALICYJSKIEGO POGRANICZA	241
4.1. „Bitwa nad Białką”	241
4.1.1. Preludium wydarzeń	241
4.1.2. Przebieg wydarzeń w dniu 28 czerwca 1914 roku w Bielsku i Białej ...	245
4.1.3. Reperkusje „bitwy nad Białką” dla polskich i niemieckich mieszkańców pogranicza śląsko-galicyjskiego	248
4.2. Czyn legionowy mieszkańców Śląska Cieszyńskiego z powiatu bielskiego	255
4.2.1. Ogólne uwarunkowania powstania oddziałów legionowych na Śląsku Cieszyńskim	255
4.2.2. Legioniści z Czechowic i Dziedzic na tle czynu legionowego Śląska Cieszyńskiego	257
4.3. Próby zmiany granicy śląsko-galicyjskiej podczas I wojny światowej	261
4.3.1. Plany przyłączenia Śląska Cieszyńskiego do Galicji w kontekście planów wyodrębnienia Galicji	261
4.3.2. Niemieckie plany włączenia południowo-zachodniej Galicji do Śląska w latach 1916–1917	266
4.4. Postawy polityczne i społeczne Niemców i Polaków w ostatnich miesiącach istnienia monarchii habsburskiej	277
4.4.1. Konsolidacja środowisk polskich i niemieckich w obliczu kończącej się wojny	277
4.4.2. Kwestia upaństwowienia białskiego gimnazjum	282
4.5. Próba syntezy	284

Rozdział 5

KONFLIKT POLSKO-CZECHOSŁOWACKI O ŚLĄSK CIESZYŃSKI A JEGO REPERKUSJE

NA POGRANICZU ŚLĄSKO-GALICYJSKIM W LATACH 1918–1920

5.1. W obliczu upadku monarchii i kształtowania się lokalnych władz narodowych państw słowiańskich (listopad 1918–styczeń 1919 roku)	289
5.1.1. Tło konfliktów narodowościowych na pograniczu Śląska i Galicji w okresie 1918–1920	289
5.1.2. Polityczne aspiracje trzech narodowości na Śląsku Cieszyńskim na przełomie października i listopada 1918 roku. Powstanie najważniejszych ośrodków władzy	292
5.1.3. Okoliczności przejścia władzy w Białej i powiecie białskim przez Polaków (październik–listopad 1918 roku) w kontekście stosunków narodowościowych	296
5.1.4. Próby przejęcia władzy w Bielsku przez Polaków (październik–listopad 1918 roku). Niemieckie plany polityczne przyszłości miasta i regionu	299

5.1.5. Okoliczności przejmowania władzy przez RNKC w powiecie bielskim	301
5.1.6. Niespełnione nadzieje Niemców bielskich na związek z Austrią. Przejęcie władzy przez Polaków w Bielsku (listopad–grudzień 1918 roku)	304
5.1.7. Śląska Partia Ludowa i Józef Koźdoń wobec upadku monarchii habsburskiej i objęcia władzy na Śląsku Cieszyńskim przez RNKC	309
5.2. Otwarta karta niepewności. Najazd czechosłowacki na Śląsk Cieszyński i jego reperkusje dla przyszłości powiatu bielskiego (luty–wrzesień 1918 roku) ...	314
5.2.1. Działania operacyjne w wojnie polsko-czechosłowackiej w powiecie bielskim. Bitwa pod Skoczowem	314
5.2.2. Trudne chwile. Polskie środowiska narodowe wobec nowej sytuacji na Śląsku Cieszyńskim	322
5.2.3. Z nadzieją na triumf. Niemieckie plany neutralizacji Śląska i ich fiasko	325
5.2.4. Śląsk dla Ślązaków. Polityczne plany ślązakowców w pierwszej połowie 1919 roku	327
5.3. Ku ostatecznemu rozstrzygnięciu. Powiat bielski w obliczu plebiscytu (wrzesień 1919–lipiec 1920 roku)	333
5.3.1. Geneza rozstrzygnięcia plebiscytowego. Powiat bielski w planach polskich i czechosłowackich polityków	333
5.3.2. Niepewności ciąg dalszy. Polska propaganda plebiscytowa w powiecie bielskim	337
5.3.3. Na rozdrożu. Polityka Niemców bielskich wobec plebiscytu	347
5.3.4. Zawsze przeciwko Polsce. Proczechosłowacka publicystyka i działalność ślązakowców w okresie plebiscytowym jako jedyny gwarant niepodzielności Śląska	354
5.3.5. Propolscy ślązakowcy i ich działalność w okresie plebiscytowym	361
5.3.6. Ostateczne rozwiązanie kwestii Śląska Cieszyńskiego a sytuacja we wschodniej części regionu	364
5.4. Próba syntezy	367
ZAKOŃCZENIE	373
ANEKS	379
MAPY	406
WYKAZ NAJWAŻNIEJSZYCH SKRÓTÓW	407
SPIS TABEL	408
THESIS SUMMARY	411
ZUSAMMENFASSUNG	413
BIBLIOGRAFIA	415